

Naar een Landelijk Opleidingsplan
Huisartsgeneeskunde

Thema Spoedeisende Zorg

Colofon

Expertgroep Spoedeisende Zorg

Frank Baarveld (vz), huisarts, coördinator Startclass, Huisartsopleiding Nederland

Gijs Elshout, huisarts

Paul Giesen, huisarts, onderzoeker en projectleider kwaliteit en veiligheid op huisartsenpost, RadboudUMC

Peter de Groof, huisarts, voorzitter Spoedpost Zuid-Kennemerland

Yvonne Guldemonde-Hecker, huisarts, medisch directeur HOZL

Marinella Langendoen-Roel, ten tijde van het project hoofd huisartsopleiding LUMC

Marcel Reinders, Huisartsopleiding Nederland

Projectgroep Landelijk Opleidingsplan, Huisartsopleiding Nederland

Drs. Paul van de Vijver, huisarts, projectcoördinator

Drs. Kees van der Post, portefeuillehouder hoofden

Dr. Mirjam Nijveldt, onderwijskundige

Dr. Marcel Reinders, projectleider toetsing

Contact

m.nijveldt@huisartsopleiding.nl; p.vdvijver@huisartsopleiding.nl

030-2823460 (secretariaat)

Versie

September 2014

1. Omschrijving van het thema

Spoedeisende zorg omvat zorg op de huisartsenpost, zorg voor spoedeisende aandoeningen in de huisartspraktijk (tijdens kantooruren), en zorg verleend op de klinische Eerste Hulp stage in het tweede jaar. Spoedzorg is een belangrijk onderdeel van het takenpakket van de huisarts (Toekomstvisie huisartsenzorg 2022: 7x24 uur zorg). De positie van de huisarts werkzaam op de spoedpost dient in afstemming met SEH afdelingen van ziekenhuizen te gebeuren, en vereist dus inzicht in de positie, taken en functies van huisartsgeneeskundige spoedzorg in de keten. Daarvoor is het NHG standpunt 2013 'Huisarts en Spoedzorg' voor de aios dé onderlegger.

De huisartsenpost is een complexe organisatie. Kennis van de belangrijkste procedures en werkafspraken op de eigen huisartsenpost is daarom een basisvereiste. Het verschil tussen spoedbeleving van de patiënt en de medische urgentie van de hulpvraag blijkt vaak groot. Toch ziet de huisarts binnen de spoedeisende geneeskunde doorgaans een grotere concentratie aan ernstiger en bedreigender aandoeningen dan in de huisartsenpraktijk, hetgeen meer risico's genereert en grote alertheid vraagt in de omgang met alarmsymptomen. In het klinisch redeneerproces in de spoedeisende hulpverlening speelt de inschatting van de toestand in termen van urgentie en triage dan ook een grotere rol dan het zuiver richten op de diagnose. Ook het vinden van de juiste balans tussen verwijzen naar het ziekenhuis dan wel thuis behandelen heeft hier direct mee te maken.

Relatie met andere thema's

Spoedeisende zorg heeft veel raakvlakken met andere thema's, zoals korte episode zorg, zorg voor ouderen, preventie, GGZ en palliatieve zorg. Het verschil tussen de spoedbeleving van de patiënt en de medische urgentie van zijn hulpvraag blijkt vaak groot. Extra aandacht behoeft de spoedzorg tijdens ANW voor kwetsbare groepen zoals terminale patiënten, chronisch zieken en ouderen met complexe problemen.

Bronnen

1. NHG Standpunt acute zorg (2013, september)
2. Nederlandse Triage Standaard (NTS)
3. NHG-Triagewijzer
4. Toekomstvisie huisartsgeneeskundige zorg (2022)
5. Leidraad voor het leren dienstdoen op de HAP (SBOH, 2009)

2. Kenmerkende beroepsactiviteiten

Trefwoord	Kenmerkende beroepsactiviteit	Omschrijving	Competentiegebieden
Kenmerkende beroepsactiviteiten consult- en visite arts			
Toestandsbeeld	1. Stelt het toestandsbeeld vast van een patiënt met acute ziektebeelden met behulp van de ABCDE systematiek en voert daarbij de noodzakelijke handelingen uit.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Betreft bij het klinisch redeneren de urgentie en het toestandsbeeld, in plaats van alleen diagnose-gericht te denken. ✓ Verheldert de acute zorgvraag, inclusief psychiatrische en psychosociale crisissituaties, bij over het algemeen onbekende patiënten, zonder toegang tot aanvullende informatie (inzage HIS). ✓ Toont potentieel bedreigende ziekten en aandoeningen aan, of sluit deze uit; betreft hierbij het verschil in prevalentie, incidentie en a priori kans van spoedeisende zaken in de praktijk, op de post, ambulancezorg en SEH. ✓ Gaat op professionele wijze om met emoties, angst en ongerustheid, met oog voor ieders veiligheid. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 4. Organiseren 6. Kennis en wetenschap
Urgentie	2. Handelt getrieerde consulten en visites naar urgentie af.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Handelt getrieerde consulten en visites naar urgentie af, met een snelle inschatting: is dit spoed of niet. ✓ Betreft hierbij de richtlijnen van de VHN branche en de IGZ normen inzake hoe snel een patiënt geholpen dient te worden. ✓ Communiceert doelgericht in spoedeisende crisissituaties, waaronder psychiatrische en psychosociale crisissituaties. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 4. Organiseren 5. Maatschappelijk handelen 6. Kennis en wetenschap
Registratie en overdracht	3. Legt bevindingen, diagnose en beleid vast en draagt deze helder over.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Legt bevindingen, diagnose en beleid vast en draagt deze helder over aan collega's op de post, eigen huisarts, ambulancedienst, SEH arts en specialist, crisisdienst GGZ, en thuiszorg. ✓ Werkt samen met ambulanceverpleegkundigen en collega's op basis van overeenkomstige methodiek (ABCDE) en richtlijnen (zoals bij pijn op de borst, CVA etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 4. Organiseren 7. Professionaliteit
Supervisie	4. Superviseert gedelegeerde taken.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Werkt in teamverband met vaak onbekende medewerkers, geeft leiding, delegeert taken, superviseert, en geeft en ontvangt feedback. ✓ Ondersteunt en staat voor vragen van collega's en medewerkers. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 7. Professionaliteit
Patiëntveiligheid	5. Rapporteert voorkomende incidenten en analyseert deze op verbeterpunten in de acute zorgverlening.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Draagt bij aan de patiëntveiligheid en de kwaliteit van zorg door het analyseren en rapporteren van 'Veilig Incident Melden.' 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 7. Professionaliteit

Trefwoord	Kenmerkende beroepsactiviteit	Omschrijving	Competentiegebieden
Tijdbewaking	6. Bewaakt de vlotte afhandeling van de patiëntenstroom met als doel veilige, doelmatige en overbruggende zorg.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hanteert de wisselende werkdruk op basis van stressbestendigheid, overzicht, doelmatige consultvoering, en het scheiden van hoofd en bijzaken. Handelt direct af wat spoed is, en zet overbruggende zorg in voor wat bij de eigen huisarts behoort. ✓ Voert voldoende werktempo om veilige en doelmatige zorg te bieden, bewaakt daarbij de persoonlijke professionele grenzen. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 5. Maatschappelijk handelen
Organisatie	7. Bepaalt het medisch beleid in samenwerking met andere (para)medische hulpverleners en mantelzorgers.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Onderbouwt beleid ten aanzien van het insturen voor behandeling in het ziekenhuis, dan wel thuisbehandeling met inschakeling van andere (para) medische hulpverleners en mantelzorgers. ✓ Instrueert mantelzorgers /aanwezigen in de thuissituatie. ✓ Maakt gebruik van de andere disciplines in de spoedeisende zorgverlening; verwijst, delegeert en werkt planmatig samen op basis van de regionale medisch –sociale kaart ‘spoedzorg.’ ✓ <u>Gebruikt de medische uitrusting in de praktijk, op de post of de dienstauto.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 4. Organiseren
Visites	8. Handelt visites af conform de regelgeving ten aanzien van spoedritten.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hanteert de juiste balans tussen een veilige en doelmatige inzet van zorg in verhouding tot de kosten en de belasting van het systeem. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 4. Organiseren 5. Maatschappelijk handelen
Kenmerkende beroepsactiviteiten telefoonarts			
Triage telefonisch	9. Trieert telefonisch, stelt de urgentie vast, bepaalt het medisch beleid en geeft instructies in begrijpelijke taal.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bouwt voldoende veiligheidscontroles in (bijv. patiënt terug laten bellen, doorvragen, autoriseren), gezien het ontbreken van non-verbale communicatie en het niet kunnen verrichten van lichamelijk onderzoek. ✓ Legt uit in begrijpelijke taal. ✓ Gaat om met moeilijke situaties, beheerst conflicten. ✓ Trieert door de triagiste overgenomen acute zorgvragen op urgentie, en zet de bijbehorende hulpverlening in (consult, visite, ambulancedienst), middels een heldere overdracht van gegevens. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 4. Organiseren
Autorisatie	10. Autoriseert binnen de tijdsnorm het handelen van de triage assistent.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Geeft feedback aan de assistente, past door de assistente verstrekte adviezen zo nodig aan. ✓ Verzamelt zo nodig aanvullende informatie (bij triagiste, patiënt, verpleegkundige, extern dossier); en geeft gerichte feedback aan de triagiste. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 3. Samenwerken 4. Organiseren 7. Professionaliteit
Leiderschap, aanspreekpunt	11. Fungeert als eerste aanspreekpunt voor SEH, ambulance, apotheek, GGZ, thuiszorg en politie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bewaakt het overzicht, integreert informatie vanuit verschillende standpunten, en draagt op professionele wijze uit wat de rol van de huisarts (de spoedpost) is. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Medisch handelen 2. Communicatie 4. Organiseren 7. Professionaliteit

3. Suggesties fase van de opleiding

Kenmerkende beroepsactiviteit	Competentiegebieden <i>Selectie van de meest exemplarische</i>							Opleidingsfase <i>Wanneer toetsen/beoordelen/beheersen?</i>
	1	2	3	4	5	6	7	
1. Stelt het toestandbeeld vast van een patiënt met acute ziektebeelden met behulp van de ABCDE systematiek en voert daarbij de noodzakelijke handelingen uit.	+	+	+	+		+		Jaar 1, 2 (na STARTclass)
2. Handelt getrieerde consulten en visites naar urgentie af.	+	+		+	+	+		Eind jaar 1, midden jaar 3
3. Legt bevindingen, diagnose en beleid vast en draagt deze helder over.	+	+		+			+	Eind jaar 1
4. Superviseert gedelegeerde taken.	+	+	+				+	Jaar 3
5. Rapporteert voorkomende incidenten en analyseert deze op verbeterpunten in de acute zorgverlening.	+	+	+				+	Jaar 3
6. Bewaakt de vlotte afhandeling van de patiëntenstroom met als doel veilige, doelmatige en overbruggende zorg.	+	+	+		+			Eind jaar 1, Jaar 3
7. Organiseert het medisch beleid in samenwerking met andere (para) medische hulpverleners en mantelzorgers.	+	+	+	+				Jaar 3
8. Handelt visites af conform de regelgeving ten aanzien van spoedritten.	+	+		+	+			Jaar 3
9. Trieert telefonisch, stelt de urgentie vast, bepaalt het medisch beleid en geeft instructies in begrijpelijke taal.	+	+	+	+				Jaar 3
10. Autoriseert binnen de tijdsnorm het handelen van de triage assistent.	+	+	+	+			+	Begin jaar 3
11. Fungeert als eerste aanspreekpunt voor SEH, ambulance, apotheek, GGZ, thuiszorg en politie.	+	+		+			+	Jaar 3

1 Medisch handelen, 2 Communicatie, 3 Samenwerken, 4 Organiseren, 5 Maatschappelijk handelen, 6 Kennis en wetenschap, 7 Professionaliteit